Ч. 51. Чернівцї, вівторок дня 4. (16.) марта 1897 року. Рочник XIII.

ЧАСОПИСЬ для руских родин. Виходить щодня кромі днів по недїлях і сьвятах.

БУКОВИНА

Редакция і адміністрация в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. Передплата 10 зр.

Буковиньскі відносини.

Економічне і социяльне положенє краю.

VI.

По промові пп. Стоцкого, ґр. Ґоеса і Мустаци сказав ще п. Пігуляк свій погляд на еміґрацию. Як дуже ріжнить ся его погляд від поглядів панів, ґр. Ґоеса і Мустаци! Ґр. Ґоес дивить ся на еміґрацию із становища Нїмця, що довгі лїта жив на заходї, і міряє наші відносини нїмецкою міркою. Барон Мустаца дивить ся подібно, бо вкінци всїм великим полїтикам волоским на селянах (навіть волоских) не залежить; аби їм добре було, а мужик нехай і гине. Найлїпшим доказом того є той закон, який сеї сесиї соймової Волохи ухвалили; ним просто відбирає ся волоским громадам їх лїси і дає ся під безоглядну опіку властий, котрі будуть мати право настановляти навіть своїх побережників до громадских лїсів...

Посол Є. Пігуляк про еміґрацию.

Я не мав наміру промавляти в справі еміґрациї, але спонукали мене до того слова попередних бесїдників.

Заступник правительства назвав еміґрацию з Буковини зовсїм природним обявом, який можна бачити і деінде. Се правда, що в високо культурних краях, як н. пр. в Анґлїї, Чехії і деінде — еміґрация обяв зовсїм звичайний, і нїхто на неї не звертає особлившої уваги, бо і справдї там се обяв природний.

Але ми то всї знаємо і не потребуємо о тім богато говорити, що в тих краях все зробили, що тамошному населеню подає заробок, що там визискали всї способи до житя, які може подати нинїшна культура народови.

Коли-ж дїйсно все те визискано а населенє зросло так, що вже нема способу дати ему в рідним краю спроможність до прожитку, аж тодї еміґрация є обявом природним, аж тодї овоч дозрів і сам спадає з дерева, тодї переселенє навіть потрібне і здержувати его не можна.

Коли-ж на увагу взяти еміґрацию з Буковини і дивити ся на неї як на обяв природний, то я би хотїв тих панів, що покликані і обовязані до того, аби над тим думали, спитати, чи они з чистою совістию можуть говорити, що в нашім краю для нашого — можна би сказати — ще не повнолїтного населеня справдї вже все зроблено, аби оно вже нинї добровільно могло іти на слободи? Се задача і повинність тих, що правлять житєм краю, вести его так, щоби відносини краєві складали ся як природні наслїдки дозрілости, подібно дозрілим овочам, що падуть з дерева.

Однак еміґрация така, як в нашім краю, дала би ся на мою думку порівнати радше з червивим, завчасу дозрілим овочем, що з дерева паде. Бо наші відносини ще так далеко не розвинули ся, аби можна сказати, що ту для руского народу вже все зробили, що культурний розвій став уже такий широкий, що ему в рідним краю вже за тїсно.

За правдивостию мого погляду промавляє особливо та обставина, що еміґрация проявила ся лише в Русинів найбільше, і то так в Галичинї, як в Угорщинї і Росиї. Чому властиво найбільше в Русинів, а в других народів не так? Чому найбільше у всхідній Галичинї, а не в західній? (Не числячи очивидно в західній Галичинї Лемків, котрі дуже еміґрували за море. — *Ред.*). Чому в північній части Буковини, а не в полудневій? Чому взагалї ту і в иньших краях лише у руского населеня? Над тим, мої панове, годї не задумати ся і справдї варто би ту річ ближше розібрати.

Говорили ту також, що нарід наш утїкає за море з лїнивства, зі страху перед працею, і забирає ся з краю лише тому, що сподїває ся найти десь край дармоїдів. На такі замітки шкода й слів тратити.

Хто зріс між мужиками від дитини так, як є, хто знає житє народу так, як я, той знає також докладно, що наш мужик, ще сонце не зійшло, а він уже на ногах. Нїгде в краю не бачив я, що-б мужик промарнував робучий день та вилежував ся. Я жив у рідним селї поміж мужиками, але не бачив, щоби мужик просто з самого лїнивства сидїв дома і радше голодом морив ся, нїж би пішов на заробок для себе і дїтий, коли такий заробок трафляє ся.

В дворі найти роботу трудно, бо двір потребує мужиків тодї, коли ті мають велику роботу на своїм господарстві.

А чому руского мужика в однім або другім випадку, особливо при великих підприїмствах не видати, то треба би розслїдити за кождим разом. Великі підприїмства в більшій части ведуть чужі люди. До того приходять ще чужі побічні підприїмцї від великих аж до найменших, також чужі люди, що не знають мови народу і тому волять своїх робітників, бо їм за богато клопоту з нашими мужиками. (*Се правда!*)

Де-ж трафляє ся нагода до зарібку, там нашого мужика все найдете. Я знаю н. пр. відносини при тутешних трачках. У них працюють наші люди радо, і так повздовж Прута богато селян з Неполоківцїв, Ленківцїв, Жучки і т. д. можна застати при такій роботї. Головно шукають они занятя при таких підприїмствах, що займають ся деревом. До такої роботи они робітники найдешевші і найлїпші. Впрочім иньших таких більших підприїмств в краю зовсїм нема.

Вправдї є деякі невигоди з нашим мужиком, его трудно наймити до такої роботи в горах підчас сїнокосів, а ту в жнива. Над Черемошом старали ся тому на всякий випадок спровадити собі чужих робітників до краю. Спроваджували Італїянцїв а зза угорскої границї нїмецких кольонїстів і Волохів — і при тім пересьвідчили ся, що вправдї ті робітники коштують подвійно і потрійно, але подвійно і потрійно не роблять.

Мої панове! Теперішна руска еміґрация се дуже важна справа краєва, котру поминути з легким серцем годї. Она вимагає дуже основних

16

ЗАЛЇСЄ.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

— І ви тут, пане Дорош? — спитала стара їмосць ласкаво. — Бавите ся? Бавте ся, бавте, поки молоді! А де иньші?

У відповідь на се, Зоня високим сопрановим голосом крикнула: „Гоп! гоп!“ — і гнеть з кількох сторін лїса відізвали ся голоси. — Ходїть сюди! — додала Зоня.

— Пора вже на підвечірок! — замітила бабуся. — Ходїть і ви з нами, пане Дорош! Як же вам хата будує ся?

— Добре, панї! Мама так тїшить ся!

— І має чого! Такого сина мати, то потїха і поміч велика. То ви лише до кінця серпня в нас будете?

— Так!

— А потім?

— Потім іду на посаду, ще не знаю де, чи до Львова чи до Перемишля.

— А відтак нас запросите на весїлє, правда? — спитала бабуся весело.

— З ким?

— Ну, з ким! Вже-ж не з такою старою, як я, тілько з молодою.

— Не маю ще.

— Найде ся, найде ся! — успокоювала старушка Дороша. — Того квіту по всему сьвіту.

— Перше мушу іспит зробити.

— І іспит зробите і весїлє справите; вже я вас знаю.

— Тяжко оно, дуже тяжко.

Бабуся дивила ся веселими очима зпід окуляр на вродливого, чорнявого „фільозофа,“ котрий не вірив в се, що ему так гарно і скоро все вдасть ся, та перечив бабусї головою.

— Зоню, а ти де вже сховала ся? — спитала старушка в голос, а коли дївчина в корчах відізвала ся, замітила:

— Не ховайже ся від пана Дороша! Від него можеш богато навчити ся, навіть в розмові.

— Ой, вже! що мене пан Дорош навчить! Латини чи греки? — відповіла внука, виходячи з недалеких корчів. — Впрочім пан Дорош має хлопцїв учити, а не панни!

— Панно Зоню, я вчив у своїм житю шість учениць, одну навіть з семинариї.

— І дуже они вас слухали?

— Чому нї! Мусїли, я їх остро тримав

— Може й били? — сьміяла ся дївчина.

— Ну, бити не бив, але обходив ся поважно, може аж надто поважно. І вас міг би я неодно навчити; побачили-б ви...

— Не хочу! — відповіла Зоня.

З лїса надійшли Славко, Ольга, Наталка і Ґенко — і всї разом пішли на підвечірок. Ідучи попри поле, замітили коло женцїв Заборовского. Він підійшов до Ярослава, що остав ся далеко поза товариством і з легеньким докором сказав ему: — Видите, які ви не добрі! Що-ж би вам шкодило, коли-б з вашим товариством могла ходити на прохід і моя Маня.

— Правду кажете, пане, — відповів Славко — але зрозумійте ви ріжницю поміж вашою донькою а моїми сестрами, то не подивуєтесь нам. Я навіть не знаю, чи згодилась би ваша донька пристати до нашого товариства. Вкінци я сам дуже радо запросив би єї, але сестри якось немов лякають ся. Ви зрозумієте: они відчувають найбільше, що маєтком зовсїм не дорівнують вашій донцї — отже чулись би звязані, немов упокорені.

K. K. ZEITUNGS-STEMPEL

дослідів, поки про ню скаже ся рішуче слово. Коли-ж ті, що повинні за сею справою слідити, не шукають ради на еміґрацию, тілько ждуть, поки не дійде до крайности, то, думаю, може небавом прийти час, коли вже буде за пізно думати о тім.

Мої панове! Прошу зважити се, що вивандровують не найбіднійші (*Се правда!*). Ті, що не мають нічого, не можуть край покинути, переселенє для них за дороге, пролетарият сей лишає ся на нашій голові. (*Так є!*) Той, що ще щось має, що може виживити ще якийсь час свою родину, — лише той вивандровує, бо бачить, що недалекий той час, коли попаде в таку саму біду, в яку вже иньші попали. Я прошу вас, панове, розважити, що коли з легким серцем станемо пускати з краю людий, що можуть ту ще якийсь час жити і живити свою родину, то нам лишать ся тілько ті, що по еміґрантах закупили землю за пів-дармо, і самі голодники — тоді ми будемо мати самих богачів і бідаків.

Сих кілька заміток хотів я сказати, тому, що сю справу ту порушено. (*Оплески*).

*

Ще раз промовив др. Стоцкий, в обороні поставленої ним резолюциї. Він не гадає урядам податковим робити жадного докору, але домагає ся зміни постанови що до стяганя податків кождого кварталу, бо тота постанова вяже урядам руки. Нехай у нас збирають податки по жнивах, а не буде нікому тяжко заплатити податок.

Нарешті референт др. Вольчиньский сказав, що чужих робітників, особливо до тяжших робіт (як насипи землї і т. д.) бере ся лиш длятого, бо свої до того непридатні. Они зле живлять ся і не годні тяжкої роботи робити, они до неї не привикли, і хоть тут могли-б заробляти і по 1 зр. денно, волїють іти до господарскої роботи, де дістають лише яких 40 кр. Але в тім годжу ся з др. Стоцким, що піднесенєм рільничої індустриї дали-б ми роботу і тим людям, що єї тепер не мають. Причиною еміґрациї є также легковірність наших людий. З Галичини пішла чутка і приняла ся у нас, наші люди повірили всяким небилицям. Що торги причиняють ся до погуби наших селян, се певно, в тім має др. Стоцкий рацию. На конець і від себе промовляє за поставленою др. Стоцким резолюциєю.

Відтак цїлий прелїмінар ухвалено.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 15-го марта 1897.

Іменованє. Фінансова дирекция в Чернівцях іменовала офіцияла уряду цлового Франца Бурского касиєром при краєвім урядї платничім в Чернівцях.

Судові урядники звільнені від сегорічних вправ військових на підставі розпорядженя міністерства війни з 2. марця, с. р. Се розпорядженє вийшло з ініциятиви міністерства судівництва з причини приготовань до заведеня нових законів цивільного процесу а дотичить усїх резервових ґажістів, резервістів і доповняючих резервістів (Ersatzreservisten) в краях заступлених в державній радї, що обовязані на сей рік до відбутя військових вправ. — Виняток становлять тілько ті ґажісти резервові і кадети, що відбувають сего року послїдні вправи. Ті, що сего року звільнені тим розпорядженєм від войскових вправ, мають відбути їх нарік. Подібне розпорядженє видасть, здає ся, і міністерство краєвої оборони для тих урядників судових, що належать до краєвої оборони і обовязані на сей рік до військових вправ.

Поучаючі вибори посла в Чернівцях. Пізно в ночи на недїлю обчислено голоси виборців на кандидатів Кохановского і Штравхера. Показало ся, що послом до ради державної з міста Чернівців значною більшостию до 500 голосів вибраний адвокат др. Бенно Штравхер. За Кохановским аґітував осібний комітет, зложений з Поляків, Волохів, правительственників і москофілів. Отже упадок кандидата сих спільників, се доказ, що в Чернівцях їм до верховодженя ще далеко. Ухитрили ся Поляки, Волохи і москвофіли (що за спілка!) виставити кандидатом Поляка-бурмистра міста, чоловіка вправдї дуже поважаного, але вже старого, бо 80-лїтного. П. Кохановский випрошував ся від кандидатури, перед д-ром Штравхером заявив навіть виразно, що не хоче на такі старі лїта кандидувати, але Поляки не зважали на то і таки вкінци єго намовили. Очивидна річ, ішло Полякам лише о доказ що ось то они в Чернівцях можуть переперти rodaka на посла до ради державної. Та перечислили ся грубо. Їх відозва найбільше пошкодила поважаному бурмистрови. „Rodacy! Bóg z nami! Zwyciężymy!“ написали Поляки і неодним виборцям (особливо руским) відійшла охота голосувати на п. Кохановского, хоч як єго поважають. Адже черновецкі Русини дуже добре тямлять поступки Поляків при виборах до черновецкої ради міскої, при виборах п. Винницкого — і при виборах в Галичинї, де остатними тижнями наші bracia виявили стілько брутальности супротив Русинів! Отже не диво, що під вражінєм таких подій не могли черновецкі Русини одушевити ся за кандидатом, котрого дехто хотів ужити лише за параван. Упадок сего кандидата єе добра научка для спільників, котрі так гарно дібрали ся, що чудувати ся треба тій harmonii społecznej. Для Русинів же одна памятка більше: Ото черновецкі москвофіли аґітували за кандитатом Поляків. Що на то скаже *Галичанинъ?* Та правда, він на Буковинї то вихвалює, що в Галичинї ганить. На Барвіньского і Вахнянина іде на бий-забий, але Воляна і Тиміньского, сто раз більше безсловесних угодовців з волоскими боярами, величає, як великих патріотів. Тому він очивидно озлобить ся на такий результат черновецких виборів.

З зелїзниці. Рух поїздів на шляху Іцкани-Сучава привернений по кількадневнім застою.

Кровава пригода в Давидові, о котрій ми вже коротко згадували, склала ся так: Причиною єї дійсною було то, що комісия виборча не видала деяким урльопникам карт леґітимацийних до вибору, позаяк після закона они по виходї з війска не засидїли ще місця через шість місяців. Урльопники явили ся вже кілька день тому назад в старостві львівскім і упоминали ся о карти леґітимацийні. Там їм відмовлено тих карт з причин висше поданих. Коли вернули домів і жалували ся на староство, сказав їм якийсь (?) аґітатор (догадують ся з рамени Козакевича) таке: „як вам комісия виборча не видасть карт, то бийте“. Вибори самі відбували ся в Давидові зразу спокійно. Аж коло години $12^1/_2$ явили ся урльопники на місци виборчім, до того пяні, і жадали карт для себе. Комісар виборчий, Попель, (пленіпотент дібр домініканьских в мазурскім селї Давидові) застановив вибори і віднїс ся сим часом телеґрафічно до староства львівского з запитанєм, що дїяти? Відповідь не надходила. Урльопники стали грозити. Те було причиною, що комісия виборча, котра урядувала в хатї, де побіч канцеляриї громадскої містить ся також і постерунок жандармериї, з канцеляриї сховалась до комнат жандармских і там зачинила ся на ключ. Тодї урльопники стали колами висаджувати двері. Попель, на вид

— А коли Маня пристала би? — спитав дїдич.

— В такім випадку певно, що й ми пристали би дуже радо і коли позволите, то ми колись навідаємо ся.

— Але-ж прошу, дуже рад буду з того! А Стася схочете вчити від вересня? Бо тепер, в липни і серпни, нехай має також вакациї.

— Добре, прийму ся вчити єго. Я вже рішив ся, лише родичі висилають мене замісць того женити ся, на що я тепер в жаден спосіб не згоджу ся.

— Ну, то добре! Прийдїть коли до мене, то згодимо ся. Сподїваю ся, що ви з мене будете вдоволені.

— А ви з мене. Коли-ж завтра буде погода, то я з сестрами прийду по панну Маню.

VII.

Але на другий день погоди не було і всї сидїли дома. Холодний вітер розбивав ся об угол приходства, свистав та завівав до комнати бабусї Клявдзї так, що она казала собі запалити в печи, бо їй було за зимно; дощ ударяв об шиби вікна, капав виразно з даху в баюрки на окапі; а дерева шуміли раз голосно, мов вода на лотоках, раз знов тихо. Небо висїло сїре, мов оловяне над цїлим селом, — заносило ся на довшу слоту. А понуру тишину перебивав часом лише пес у будї та когут.

Нудьга брала ся Славка страшенна. Він як встав рано, так походив кілька годин і поклав ся знов спати; до обіду збудили єго, він пообідав і знов поклав ся спати. Встав перед вечером, виглянув крізь вікно на двір і знов смутний поклав ся на постїль, та вже не спав, лише прислухував ся шумови вітру та каплям дощу, ударяючим об шиби. Такій півсонний стан, коли думки немов присїли і відпочивають, не відзивають ся, можна пізнати лише на селї. Нїчого тодї не хоче ся, лише спати і спати або хоч лежати без думки. Взяв би ся за яку роботу, але жадної нема. Всї книжки Славко вже поперечитував, часописий не було, розмавляти з родиною не мав о чім, у власній голові сьвіжих думок не находив — словом нудьга така, яку лише можна пізнати в тихім селї. Прийшло єму на думку, піти самому до двора, але нїчо єго не здержало від сего ходу так, як думка, що треба брести великим болотом. Був би собі закурив циґаретко, як би хто єму був скрутив; але сам був за лїнивий встати і скрутити собі. Тут він в одній і тій самій хвилї сварив себе самого в души за отупінє, за лїнивство, але заразом і находив причини, чому лучше лежати на теплім місци в півснї.

І був би може лежав так знов аж до вечері, як би Зоня не ввійшла в комнату та не сказала єму, що селянин Головатий має до него орудку і жде в сїнях. Славко встав і закликав Головатого до канцеляриї, рад в души, що хмарний день приніс єму якусь новину. Головатого знав він з оповідань, що се майже бідний, старий господар, котрий кілька разів брав ся закладати в селї читальню, але не находив людий до помочи. Не розуміли єго а навіть на сьміх брали. Також знав єго з того, що був противником війта Костишина і все грозив єму, що єго попамятає, особливо з того часу, як війт замкнув єго нїби-то за обиду свояка Андрія Костишина на добу в арештї громадскім та взяв від него ще пятку кари. Але з того часу, як тому два роки Головатий хорував тяжко, здав господарство на сина і сам проживав тихо, так тихо в селї, що майже нїхто єго не замічав.

(Дальше буде).

того утїк через вікно і біг в напрямі до костела. Коли вивалено двері і подибано там лише жандарма на сторожи актів виборчих, хтось підніс кіл на жандарма. Жандарм дав огня і атакуючий упав неживий. Товпа подала ся назад. В тім доглянув хтось, що Попель утїкає поза хату. Товпа погнала ся за ним, допала его і приперла до плота. Попель стрілив з револьвера до одного з найблизших. В тім ударив другий на него колом зза плота. Попель повалив ся на землю з розбитою головою і ту вже добили его і так здоптали тїло, що комісия судова застала лише масу безобразну. На місце вислано комісаря Єловицкого і швадрон гузарів. Дня 13. марта, по полудни приескортували гузари і жандарми кільканайцять увязнених селян з Давидова до суду львівского. Попель полишив родину. Дістаємо телеґраму зі Львова, що нинї привели там другу партию увязнених селян з Давидова і притім на улицях повстало знов забурене публичного спокою. Ескорту Гузарів обкидали люди камінем. Гузари мусїли собі пробивати дорогу баґнетами. Притім скалїчили двоє людий, а товпа скалїчила одного поліцая. Три особи увязнено. — Коли з Давидова вертала судова комісия напали єї люди і хотїли відобрати судові акти.

Вибір сьвященика придворного лишив був Фридрих Великий свому рішеню і казав оголосити, що кождий стараючий ся о се місце сьвященик дістане від него тему, і на неї має сказати без приготованя проповідь. На вечірни заповнила ся двірска каплиця битком людьми а адютант передав кождому компетентови тему в запечатаній ковертї. Ішла проповідь за проповідию. Аж один сьвященик розпечатує куверту на казальници, а в куверті чиста картка паперу. Притомний проповідник показує народови картку з одної сторони і з другої і каже: „Братя! Тут нема нїчого і тут нема нїчого: Господь Бог з з нїчого сотворив всьо“ — і на ту тему виголосив хорошу проповідь про чудеса початку вселенної.

Панихида по наших письменниках. *Новое Время* з 11-го марця с. р. подає таку вість: „Давно вже в Казаньскім соборі (в Петербурзї) щорічні панихиди по українськім поетї Тарасї Шевченку не збирали такого великого числа побожних, як то було сегодня. Церков була повна. Панихиду відслужили по трех важних для Українцїв особах: поетї Т. Шевченку, історику Н. Костомарові і українськім писателю П. Кулїшу. На панихидї були трохи не всї проживаючі в Петербурзї Українцї з жінками і дїтьми. Між иньшими були в церкві: Данило Мордовцїв, артист-маляр. І. Репін, дир. департаменту торговлї і мануфактур Б. Ковалевский, проф. П. Пелехин, ніжиньский провідник дворяньства В. Тарновский, В. Балашев і богато иньших осіб. Лїтературні поминки по Шевченку назначені на 12-го (ст. ст.) марця в салї Павловой“.

Ненаситні. В Галичинї виступають Поляки по виборах з подвійною завзятостию против Русинів. Польскі дневники заміщають дописи з Тернополя про лиху провінціональну театральну трупу Антоневского, котра тамтого року в Чернівцях дала докази своєї індоленциї. В тих дописях накидують ся на субвенцию руского театру, котрий нїби-то виставляє тілько народні штуки, і жадають субвенциї краєвої для театру Антоневского. Поминувши те, що народні штуки заслугують більше на підпору краю, нїж французкі масні комедиї і безглуздні нїмецкі оперетки, забувають панове Поляки, що Галичина і так видає вже на польскі театри над 40.000 річно. І ще їм солию в оцї та марна субвенция на руский театр!

П. Олександра Кулїшева, вдова по бл. п. Кулїшу, відповіла на кондоленцийну телеґраму Академічної Громади у Львові письмом, в котрім описані послїдні хвилї небіжчика. Письмо се звучить: „Високоповажне Добродїйство! Велико дякую Вас і Академічну молодїж за ту горячу сльозу, котра змішалась з моєю і дала полегкість моєму серцю. В останню хвилину житя свого моя дружина і сподвижник слова українського спитав паперу і оловець, писав нерозбірчиво і одложивши в бік папер і поднявши немощну руку свою над чоло, став швидко писати по воздусї. Годин із три писав, стрічка за стрічкою, як на папері. З ранку він не прорік уже нї слова. А в вісїм годин сподвижник українського слова, подружя моє незабуте до віку, сяєво моє згасло. — З великим поважанем *Александра Кулїш.* 1897 року 22. лютого, Ганнина Пустинь.

Змова парасольників піднесе цїну парасолїв. Австрийскі фабрики дротів до парасолїв і других складових зелїзних частий змовили ся і піднесли від 1. марця с. р. цїни своїх виробів о 40%. На людях відібє ся то при першім весняним дощи!

Дванайцятьом товаришам Нанзена признав штортінґ (рада державна) одноголосно нагороду по 4000 корон а капітанови Свердрупови, що в слїдуючім роцї вибирає ся знов разом з Нанзеном на „Фрамі“ до північного бігуна, пятьлїтну пенсию по 3000 корон річно.

Ориґінальний заклад. В Штрасбурзї сидїло одного дня кільканайцять студентів в реставрациї при пиві. Молоді люди забавляли ся веселою розмовою, коли отворили ся двері і війшов ще один студент, медик і крикнув: — Кельнер, спис страв! я голодний як пес. — „Ну на кождий спосіб не такий, як мій Неро“ — відповів один зі студентів, що сидів при столї з величезним бульдоґом; — „бідний псище не їв нїчого від вчера.“ — Хто знає — відповів прибувший медик — чи я не голоднїйший від твого пса? — Від слова до слова прийшло між молодими людьми до закладу. Медик приймив ся зараз в присутности всїх зїсти більше як пес, однако вимовив собі, що вибір страв належить до него. Заложили-ж ся о те, що програючий був обовязаний заплатити всьо, що зїдять пес і чоловік та цїлому товариству пиво. По такій умові вибрали ся всї за місто. Псови здоймлено каганець, чим він незвичайно утїшив ся, а медик почав пильно переглядати спис страв. — Канапки! (булки з маслом, сиром і вудженною) закомандував насамперед і за хвилю одна канапка зникла в горлї студента, а друга в горлї пса, однако той зїв єї о много скорше. — Дві чарки булїону! — замовив студент дальше. І ледве кельнер подав булїон, відповідно для пса охолоджений, порция призначена для пса вже давно минула ся, коли студент, хоч їв дуже скоро, був ледве до половини готовий. — Біфштик з яйцем два рази! — відозвав ся дальше, а тимчасом всї гостї з реставрациї зацїкавлені незвичайним медиком окружили стіл і приглядали ся роботї обох суперників. При біфштику Неро рівнож показав о много більший апетит а радше хапчивість і вже давно облизував ся по смачній страві, коли студентови було ще далеко до того. Однако памятаючи на заклад покінчив з біфштиком досить скоро і приказав: — Два шницлї! — За хвилю зник шницель в пажерливій пащецї пса, а студент як правдивий смакун любував ся ним поволи. Однако тепер ставало єму нїяково. Чув, що вже досить наїв ся і що вскорі не зможе більше їсти, коли его противникови охота до їди, як здавалось, росла, замість слабнути. Властитель пса поглядав з насьмішкою на медика, котрий тимчасом диктував дальше: Омлет француский! — По легкій страві не лишило ся за пів мінути анї слїду на тарели пса. Заклад, здавалось, був уже невідклично рішений на некористь студента, коли втім прийшла єму знаменита гадка; він поглянув значучо по цїлім товаристві і цїлком спокійно велів собі подати два кусники разового хлїба. Пес обнюхав дуже прикладно ту нову страву, котру після умови подано й єму, відтак відвернув ся з погородою від неї і облизавшись послїдний раз по зїджених ласощах ляг під столом. Їсти хлїб по булїонї, біфштику, шницли і омлетї видалось надто дурним его песячому розумови. Тимчасом студент зїв разовий хлїб і виграв заклад.

Лїк против джуми. В анґлїйскій висшій палатї оповістив секретар для Індий, що наслїдки щепленя сировицею Гавкина показали ся в новійших випадках надзвичайно користними. Тепер уряджують в заджумлених краях заклади щепленя і старають ся о достаточну скількість сировицї, бо після виказів на защіплених 2341 осіб захорувало тілько дві особи, але і тоті не померли. Справдї великий крок наперед в борбі против страшного ворога.

Залюблений вітчим, післанець Йосиф Бавстек в Будапештї переслїдував любовними осьвідчинами свою пасербицю Єлисавету Маручеківну. Дївчина відпекувала ся від него, як могла, і не хотїла мати з ним жадних зносин. Оногди вдер ся вітчим до єї мешканя, стрілив до неї і зранив єї небезпечно, хоть не смертельно, а відтак другим вистрілом розтріскав собі самому голову.

Шпіґуньство, яке викрили у Львові, завело і студента Д. Вергуна „русского литератора“ перед судові кратки. За его пляни до тайної орґанїзациї в цїли прилученя Галичини до Росиї внесла прокуратория обжаловане ширше, нїж первісно всї завіряли. Прокуратор обжаловує о: 1) злочин зради державної (анальоґічно, як у процесї Ольги Грабар і товаришів), 2) провину за участь в тайнім товаристві, 3) провину против закона прасового (звісний начерк проґрами партийної був гектоґрафований). Розправа має відбути ся перед тутешним судом присяглих около 15-го мая. Оборонець др. Козич домагає ся випущеня обжалованого на вільну стопу, мотивуючи тим, що слїдча вязниця шкідливо впливає на его здоровлє. Суд поставив услівє зложеня кавциї в висотї 2000 зр. Оборонець заявив готовість половину зложити з власних фондів.

Остров без мужчин. На Тихім Океанї лежить малий островець, для котрого шукає одна американьска аґентура — мужчин. бо там заходить небезпеченьство, що населенє вимре зовсїм. На острові мешкають тілько самі женщини — всїх мужчин забрала немилосерна смерть. В Сан-Франціско утворило ся товариство, що взяло собі сю подію так дуже до серця, що в свої статути вложило завданє вишукати чоловіків для позісталих вдів і дївчат. Споре число зголошень вплинуло вже, а коли дійде до сотки, тогди вишлють цїлий транспорт мужчин на остров, де жінки очікують їх певно з великою нетерпячкою.

Дрібні вісти. Моріц Лязарус, директор галицкого акцийного банку гіпотечного жертвував суму 100.000 на збудоване шпиталю на 80 ліжок. Коли-б кошти винесли більше, заявив фундатор, що додасть ще 20.000 зр. — В Кракові украли з почтового воза, що перевозив пакунки з почти на зелїзницю, мішок з листами вартістними на суму 8000 зр. Арештовано підозрілого возьного Михайла Соху. — Серед львівских жидів ходять слухи, що в Шполї, кієвскої ґубернії, зворушив ся нарід против жидів, бє, рабує і пускає з огнем. — В Бернї моравскім застрілили ся два жовнїри, а один ранив себе небезпечно. — Вахляр за 250.000 зр. дарував американьский мілїонер Говард Ґульд своїй нареченій, бувшій акторцї Катаринї Клемон. Вахляр зладили в Парижи перші штукарі з кости слоневої, золота і діямантів.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 15-го марця 1897 року.

Відень. Вечірні виданя дневників доносять, що Росия дала приказ командантови російских кораблїв на кретеньских водах, щоби в порозуміню з комендантами других держав приступив до замкненя грецких пристаний. Зі сторони Нїмеччини і Австро-Угорщини виданий сей приказ вже давнїйше. Анґлїя і Італїя згодили ся до співдїляня, від Франциї очікують такої постанови напевно. Обсадженє Крети видає ся тепер не актуальним і дотичні вісти потверджають ся. Іменно Нїмеччина і Австро-Угорщина не склонні, щоби посилати части своїх війск до середини Крети. Розходить ся тільки о доповненє тих сил, що кораблї лишили по прибережних містах для обезпеки.

Льондон. Times доносить з Царгорода: Вісти про різню в Еверек в сусїдстві Цезарії наробили тут страху. Подробиць нема ще.

„РУСКА БЕСІДА“
в Чернівцях
має на складі отсї свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛЇОТЕКА“
для молодїжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по **1 зр.** за річник, а всї 7 разом **6 зр.**

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА,“
сумна істория, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр

„Слова правди і науки“
з поезий Тараса Шевченка. Цїна 10 кр.

„25 повісток для чемних дїточок.“
32 сторін. Цїна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“
Даруночок для руских дїточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На почтову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки,“ а по 2 кр. за кожду поодиноку книжочку.

Замовленя приймає й редакция „Буковини.“

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛЇ
повинна находити ся
Народописна карта
українсько-руского народу,
зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в лїтоґрафічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зор“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Для панів учителів!
INSPECTIONSBERICHT
є на складі в друкарнї
„Рускої Ради.“
Просимо о замовленя.

„Днїстер“
товариство взаїмних обезпечень
у Львові в домі „Просьвіти“ Ринок 10.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають **„Днїстрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Полїси „Днїстра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористнїйші услівя і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою, принимає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5** процент. Ґваранция цїлковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тілько властителям реальностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїленє **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

Прекрасна повість Ольги Кобилянської **„Царівна“** вийшла накладом „Буковини“ окремою книжкою, котра має 424 сторін, вісїмки, **і коштує лише 1 зр. 20 кр.**, з пересилкою нерекомендованою 1 зр. 30 кр., з рекомендованою 1 зр. 40 кр. Передмову до повісти написав Осип Маковей.

„Царівна“ так своїм змістом, артистичним обробленем, як і благородною тенденциєю визначає ся дуже поміж нашими новійшими повістями.

Купити можна в редакциї „Буковини“. Тут також можна дістати оповіданє О. Я. Кониського **„В день сьвятої волї“** за 10 кр., з пересилкою 12 кр. і оповіданє Т. Галїпа **„Перші Зорі“** за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Купуйте!

П. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних відбирателїв, гостий і публику, що я перебрав істнуючий доси під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ҐАІНА
склад корінних товарів, вин і делїкатесів
(заснований 1812 р.),
а окрім того
АҐЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН
з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під моєю власною фірмою
СТЕФАН ҐАІНА.

При сїй нагодї складаю сердечну подяку за довірє, оказане так часто попереднїй фірмі, і прошу уклінно, мати те саме довірє на дальше і для мене, при чім запевняю, що все старатиму ся задоволити шановних гостий **добірними товарами найлїпшого сорта, низькими цїнами і уважною услугою.**

Прошу о часті замовленя і пишусь
з поважанєм
Стефан Ґаіна.

В Чернівцях виходить уже тринайцятий рік руска ґазета
„БУКОВИНА“.
Від 1. сїчня 1896. року появляє ся она що дня кромі недїль і сьвят. Поміщає статї про справи буковиньскої Руси, але познакомлює читателїв також із справами Русинів в иньших землях руских. Дбає о добірні і цїкаві фейлєтони і взагалї о материял такий, що обходить кожду руску родину. Що **„Буковина“** цїкава і для галицких Русинів, сьвідчить значне число передплатників єї в Галичинї. Передплата лише 10 злр. Адреса редакциї і адміністрациї *„Буковини“:* Чернівцї, улиця Петровича число 2.

Котвиця
Liniment. Capsici comp.
з аптики Ріхтера в Празї,
загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиранє:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою **Ріхтера Liniment з котвицею** і принимати з осторожностию лише фляшки зі знаним знаком охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.
Аптика Ріхтера під золотим львом у Празї.

Рух поїздів зелїзничих
важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$

Відходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{12}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA